

Sivistysvaliokunta 1.10.2025

VKT-tutkintolautakuntien lausunnon keskeiset kohdat

Lausunto: Valtionhallinnon kielitutkinnot (VKT) / Erinomaisen taidon tutkinnot Suomen kieli ja ruotsin kieli / 26.9.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 102/2025 vp)

Suomen ja ruotsin kielten tutkintolautakuntien pjt Matti Räsänen ja Jan Hellgren

(kuultavana johtava arviointiasiantuntija, FT, jan.hellgren@karvi.fi)

Kannatettavaa:

- Hallituksen esityksen mukaan valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmä (VKT) lakkautetaan ja yhdistetään osaksi yleisiä kielitutkintoja (YKI)
- = Yhden kielitutkintojärjestelmän malli olisi selkeä ja oikein toteutettuna toimiva. Lakiesityksen lähtökohta on kannatettava.

Kannatettavaa:

- YKIn uudistusten tulisi sujuvoittaa kielitutkintoprosesseja, vastata laadukkaasti kasvavaan kysyntään, purkaa kielitutkintojen ruuhkia, lisätä tutkintotilaisuuksia ja edistää digitalisointia.

= Nämä tavoitteet ovat järkeenkäyviä. Tavoitteet järjestelmän joustavuuden ja kokeen sujuvuuden lisäämiseksi ovat mielekkäitä. Digitalisaatiota ja automatisointia voi periaatteessa kannattaa (mutta esityksen kuva ruusuinen)

Kielitutkintojärjestelmä muuttuu lakiesityksen mukaan perusteellisesti. Kriittisiä huomioita:

- Keskeisin havaintomme liittyy siihen, ettei lakiesityksessä ole arvioitu uskottavasti **nopeiden muutosten vaikutuksia tutkintojärjestelmään ja tutkintojen käytännön toteuttamiseen**.
- Muutosten toteutusaikataulu on epärealistinen (muutokset miltei täysimääräisinä voimaan 1.1. 2026). = **VKT-osalta ok, mutta uuden organisaation kannalta on olemassa riskejä**.
- Lakimuutosten vaikutusten analysointiin ja seurantaan tulee perustaa puolueeton asiantuntijaryhmä. = **High stakes-koe. Systemaattisen seurannan tulee koskea sekä kokeen sisältöjen laadunvarmistusta että kokeen järjestämisen ja hallinnoinnin kehittämistä**.

Kriittisiä huomioita:

- Kokeiden digisiirtymä on toteutettava harkiten ja huolellisesti.
= järkevä tavoite, mutta vertailun vuoksi todettakoon, että sähköistä ylioppilastutkintoa kehitettiin vuosia ja voimia säästämättä ennen käyttöönottoa.
- Yleisten kielitutkintojen tulee olla joko maksullisia ja maksuttomia.
= Käsillä olevassa lakiehdotuksessa kielitutkinnon maksuttomuus koskisi ylimmän tason yleisiä kielitutkintoja.
Kielitutkintojärjestelmien maksullisuutta on tarkasteltava kokonaisuutena, niin että se käsittelee eri kokeita ja osallistujia tasapuolisesti.